

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, ΤΟΜΕΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Πανόρμου 2, 115 23 Αθήνα

ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

**«Σύμβουλος Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης για το Πρόγραμμα
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ 2021-2027»
(ΑΔΑ: 9ΝΠ44653Π8-ΡΣΛ)**

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ

ΑΒΕΡΩΦ 30, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210 8214407, FAX: 210 8225755
E-mail: speed@speed.gr

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 4:

**«Επιπλέον στοιχεία για την ενημέρωση του περιεχομένου της
Σ.Μ.Π.Ε. (μετά το 3ο Παραδοτέο) / τελική έκθεση – αναφορά των
ενεργειών του Αναδόχου»**

14 ΜΑΡΤΙΟΥ 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ-ΑΝΑΦΟΡΑ

3.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Παράρτημα Α: Αναλυτική απάντηση Αναδόχου

A.1 Απάντηση στο Κέντρο Προγραμματισμού Και Οικονομικών Ερευνών (Φορέας #01)

A.2 Απάντηση στον Συνδυασμό «Ελπίδα για τη Δυτική Μακεδονία» (Φορέας #03)

A.3 Απάντηση στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, ΓΔ Δασών & Αγροτικών Υποθέσεων, Δ/νση Δασών Χανίων (Φορέας #04)

Παράρτημα Β: Προσάρτημα προτεινόμενων διορθώσεων και συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε.

(Διορθώσεις ή/και συμπληρώσεις στα ακόλουθα Κεφάλαια της Σ.Μ.Π.Ε.):

3.1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

8.5. ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

8.8. ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ – ΤΟΠΙΟ

9.2.1 ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

9.2.2 ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ

9.2.3 ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ-ΚΡΗΤΗΣ

9.5 ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

10. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

12. ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν αποτελεί το 4ο Παραδοτέο του έργου: «Σύμβουλος Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης για το Πρόγραμμα ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ 2021-2027», στο πλαίσιο της από 30/07/2021 Σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ), Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, Υ.Π.ΕΝ, Τομέα Ενέργειας (στο εξής «Αναθέτουσα Αρχή») και της εταιρείας SPEED Σύμβουλοι Ανάπτυξης Α.Ε. (στο εξής «Ανάδοχος»).

Με το παρόν Παραδοτέο ολοκληρώνεται το συμβατικό αντικείμενο του Αναδόχου.

2. ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ – ΑΝΑΦΟΡΑ

Στο πλαίσιο της από 30/07/2021 Σύμβασης του έργου: «Σύμβουλος Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης για το Πρόγραμμα ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ 2021-2027», ο Ανάδοχος εκπόνησε την απαιτούμενη μελέτη ΣΠΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων, ως αποτέλεσμα εφαρμογής/υλοποίησης των δράσεων που προβλέπονται να χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης κατά την Προγραμματική Περίοδο (Π.Π) 2021-2027.

Το Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης, αναμένεται να ενεργοποιήσει αναπτυξιακές δράσεις στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου, Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης, με σαφή χωρική προσέγγιση, όπως σχετικά θα αποτυπωθεί στα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ), τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του Προγράμματος Δίκαιης Μετάβασης.

Η διαδικασία κατάρτισης της ΣΠΕ περιέλαβε την εκπόνηση μιας Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, την διεξαγωγή διαβουλεύσεων, τη συνεκτίμηση της Σ.Μ.Π.Ε. και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων και τη διαμόρφωση της προβλεπόμενης Κανονιστικής Πράξης. Η Σ.Μ.Π.Ε. υποβλήθηκε από τον Ανάδοχο, σε συνέχεια σχετικής ανάθεσης σύμβασης στην Αναθέτουσα Αρχή, προκειμένου να εξετασθεί ως προς την πληρότητα και επάρκειά της.

Όλες οι πρόσθετες προδιαγραφές και οδηγίες από την αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΕΝ (ΔΙΠΑ) αποτέλεσαν τμήμα των συμβατικών υποχρεώσεων του Αναδόχου και έχουν συμπεριληφθεί στην Τελική Έκθεση της Σ.Μ.Π.Ε.

Ο Ανάδοχος, στο πλαίσιο των συμβατικών του υποχρεώσεων, εξέτασε τις ενδεχόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις όλων των προβλεπόμενων δράσεων, ενσωμάτωσε στη Σ.Μ.Π.Ε. την περιβαλλοντική διάσταση των ΕΣΔΙΜ, και γενικότερα ανταποκρίθηκε στην αντιμετώπιση όλων των παρατηρήσεων και επισημάνσεων που προέκυψαν από την Αναθέτουσα Αρχή, τη Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης/ΥΠΕΝ (ΔΙΠΑ) και τους φορείς που συμμετείχαν στη διαβούλευση.

Περαιτέρω ο Ανάδοχος προσδιόρισε, εκτίμησε και αξιολόγησε τις ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον του Επικαιροποιημένου Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ, Master Plan) των λιγνιτικών περιοχών, με ιδιαίτερη έμφαση στις προτάσεις του Σχεδίου στον τομέα του χωρικού σχεδιασμού, όπως αποτυπώνονται ιδίως στους χάρτες προτεινόμενων χρήσεων γης. Επισημαίνεται ότι για την έγκριση του κάθε Προγράμματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι

απαραίτητο να εκδοθεί είτε η σχετική ΚΥΑ έγκρισης της Σ.Μ.Π.Ε. , είτε η σχετική Απόφαση του Γενικού Διευθυντή του ΥΠΕΝ σε συνέχεια του περιβαλλοντικού προελέγχου.

Το αντικείμενο του έργου «Σύμβουλος Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης για το Πρόγραμμα ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ 2021-2027» περιλαμβάνει τα ακόλουθα που έχουν εκτελεστεί από τον Ανάδοχο:

- Εκπόνηση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.).
- Υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και τεκμηριώσεων που απαιτήθηκαν από την Αναθέτουσα Αρχή και τη ΔΙΠΑ.
- Πρόταση για την προσθήκη στις Σ.Μ.Π.Ε. κατάλληλων δεικτών που να συνεισφέρουν στην παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, κατά την υλοποίηση του Προγράμματος.
- Πρόταση Σχεδίου Κανονιστικής Πράξης και Πίνακα προτεινόμενων συμπληρωματικών μελετών και σχεδίων.
- Παρακολούθηση της διαβούλευσης, συλλέγοντας τα σχετικά συμπεράσματα/ αποτελέσματα. Επιπλέον, ο Ανάδοχος συμμετείχε όπου κλήθηκε στις γνωμοδοτικές διαδικασίες οργάνων των φορέων και ιδιαίτερα των Περιφερειών Δυτ. Μακεδονίας και Πελοποννήσου.
- Αποτύπωση των αποτελεσμάτων με καταγραφή/κωδικοποίηση των επισημάνσεων της διαβούλευσης και αντιμετώπιση/ενσωμάτωση των παρατηρήσεων, προσθηκών και τροποποιήσεων που διατυπώθηκαν.

Συνολικά, στο πλαίσιο της Σύμβασης εκπονήθηκαν από τον Ανάδοχο τα ακόλουθα Παραδοτέα:

1ο Παραδοτέο Π1:

Προσχέδιο της Σ.Μ.Π.Ε. σύμφωνα με το Κεφ. 1, και το Παράρτημα ΙΙΙ της ΚΥΑ υπ' αρ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017 (ΦΕΚ 1225/Β/5.09.2006), με ιδιαίτερη μνεία στην αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος και στην εκτίμηση των επιπτώσεων του Προγράμματος.

2ο Παραδοτέο Π2:

Τελική έκθεση της Σ.Μ.Π.Ε., η οποία διαβιβάστηκε για τελική έγκριση στην Αρμόδια Υπηρεσία (Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ) όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ 107017 (ΦΕΚ 1225/ Β' / 05.09.2006).

3ο Παραδοτέο Π3:

Στο 3ο παραδοτέο ενσωματώθηκαν στη Σ.Μ.Π.Ε. οι επισημάνσεις της Αρμόδιας Υπηρεσίας, (Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του ΥΠΕΝ) υπεύθυνης για την έγκρισή τους, καθώς και τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων. Επίσης παραδόθηκαν σε κατάλληλη μορφή όλα τα λοιπά προβλεπόμενα από τη Σύμβαση.

4ο Παραδοτέο (ΠΑΡΟΝ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ):

Στο παρόν τελικό 4ο παραδοτέο περιλαμβάνονται όλα τα επιπλέον στοιχεία που απαιτήθηκαν για την ενημέρωση του περιεχομένου της Σ.Μ.Π.Ε. (μετά το 3ο Παραδοτέο),

καθώς και τελική έκθεση – αναφορά των ενεργειών του Αναδόχου με όλες τις ενέργειές του κατά τη διάρκεια της Σύμβασης.

Ακολουθεί στο επόμενο κεφάλαιο, η αποτύπωση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης (έγγραφο ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ (Αρ.ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/123312/7743/23.12.2021), η καταγραφή επισημάνσεων καθώς και οι απαντήσεις του Αναδόχου επί των παρατηρήσεων, προσθηκών και τροποποιήσεων που διατυπώθηκαν.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Πίνακας: Σύνοψη γνωμοδοτήσεων αρμόδιων φορέων και απαντήσεων Αναδόχου επί της Διαβούλευσης της Σ.Μ.Π.Ε. (βάσει του α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/123312/7743/23.12.2021 έγγραφο του ΥΠΕΝ, ΓΔ Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Δ/σης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

A/A	Φορέας	Είδος Σχολίου*	Σύνοψη Σχολίου	Απάντηση Αναδόχου Σ.Μ.Π.Ε.
01	Κέντρο Προγραμματισμού Και Οικονομικών Ερευνών	Ε	Διατυπώνονται επιφυλάξεις για: την επιλογή οριοθέτησης της περιοχής μελέτης, την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στην ευρύτερη Περιφέρεια Πελοποννήσου αντί για τους Δήμους Μεγαλόπολης, Γορτυνίας, Τρίπολης και Οιχαλίας, το οικονομικό σκέλος της προσέγγισης, μεθοδολογικά ζητήματα αναφορικά με τον καθορισμό των επιλεγμένων περιβαλλοντικών στόχων και για την επιλογή των δεικτών περιβαλλοντικής παρακολούθησης του Προγράμματος. Διατυπώνονται επίσης προβληματισμοί σχετικά με την ανάπτυξη της Μεγαλόπολης και σχολιάζεται ο καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων και γενικότερα το προτεινόμενο από το Πρόγραμμα αναπτυξιακό μοντέλο της περιοχής. Παρατίθενται επίσης ορισμένες σημειακές συστάσεις σε συγκεκριμένα σημεία της Σ.Μ.Π.Ε.	Η απάντηση του Αναδόχου παρατίθεται στο Παράρτημα Α «Αναλυτική απάντηση Αναδόχου», με διορθώσεις και προσθήκες, όπου απαιτείται, στο Παράρτημα Β «Προσάρτημα προτεινόμενων συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε.».
02	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, Γενική Δ/ση Χωροταξικής Και Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού	Σ	Επισημαίνεται η αναγκαιότητα (για τεχνικούς λόγους που σχετίζονται κυρίως με ακραία καιρικά φαινόμενα λόγω κλιματικής αλλαγής και σε οποιαδήποτε περίπτωση βλάβης ή δολιοφθοράς στο σύστημα διασύνδεσης ή/και για λόγους εθνικής ασφάλειας) να παραμείνουν με τη συνολική υφιστάμενη ισχύ σε καθεστώς ψυχρής εφεδρείας, οι ΑΣΠ των νησιών του Ν. Αιγαίου που έχουν διασυνδεθεί με υπόγεια καλωδίωση με το ηπειρωτικό σύστημα παραγωγής - διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και μέχρι την πλήρη υλοποίηση των εναλλακτικών	Είναι παρατηρήσεις επί των γενικών κατευθύνσεων, των επιλογών και της εξειδίκευσης των δράσεων του ΠΔΑΜ. Δεν αποτελούν αντικείμενο της Σ.Μ.Π.Ε.

A/A	Φορέας	Είδος Σχολίου*	Σύνοψη Σχολίου	Απάντηση Αναδόχου Σ.Μ.Π.Ε.
	Νότιου Αιγαίου, Τμήμα Περιβαλλοντικού Και Χωρικού Σχεδιασμού		λύσεων παραγωγής αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που προβλέπονται στον στρατηγικό σχεδιασμό των εδαφικών σχεδίων νήσων της δίκαιης μετάβασης, όπως άλλωστε προβλέπεται στο νέο σχέδιο του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του ΑΔΜΗΕ.	
03	Συνδυασμός «Ελπίδα για τη Δυτική Μακεδονία»	-	Αρνητική γνωμοδότηση με τις επισημάνσεις ότι: Η απολιγνιτοποίηση υλοποιείται σε μικρό χρόνο ώστε να μην είναι δυνατή η ομαλή αναπλήρωση του ΑΕΠ που χάνεται, το ύψος της απώλειας του ΑΕΠ για τη Δυτική Μακεδονία οδηγεί στη ριζική αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας που είναι αδύνατον να συντελεστεί στα χρονικά περιθώρια του Προγράμματος και η ριζική παραγωγική αναδιάρθρωση συντελείται χωρίς νέο Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο και χωρίς να ακολουθούνται διαδικασίες διαβούλευσης. Τα σημεία αυτά παρουσιάζονται εκτενέστερα και ασκείται κριτική για τον μη εντοπισμό τους από το ΣΔΑΜ, ΠΔΑΜ, το ΕΣΔιΜ και την Σ.Μ.Π.Ε. Επισυνάπτεται Πρακτικό της από 27.1.2021 Συνεδρίασης του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας και σχετικά χάρτες / στοιχεία.	Η απάντηση του Αναδόχου παρατίθεται στο Παράρτημα Α «Αναλυτική απάντηση Αναδόχου».
04	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, ΓΔ Δασών & Αγροτικών Υποθέσεων, Δ/νη Δασών Χανίων	Σ	Παρατίθεται γενικές παρατηρήσεις με έμφαση στην αναγκαιότητα της λήψης της σύμφωνης γνώμης των τοπικών κοινωνιών στην υλοποίηση έργων ΑΠΕ σε δασικές περιοχές, δεδομένης της αναμενόμενης αλλοίωσης του τοπίου ως αποτέλεσμα των ίδιων των έργων αλλά και της διεύρυνσης οδών / διάνοιξη νέων οδών για την υποστήριξη της μεταφοράς των ανεμογεννητριών. Επισημαίνεται επίσης η σημασία της ορθής επιλογής ανεμογεννητριών (μέγεθος) και της κατάλληλης χωροθέτησής τους. Ακολουθώς παρατίθενται σημειακές συστάσεις / παρατηρήσεις σε συγκεκριμένα σημεία της Σ.Μ.Π.Ε. και διατυπώνεται η σύμφωνη γνώμη του φορέα με επισημάνσεις και προτάσεις.	Η απάντηση του Αναδόχου παρατίθεται στο Παράρτημα Α «Αναλυτική απάντηση Αναδόχου», με διορθώσεις και προσθήκες, όπου απαιτείται, στο Παράρτημα Β «Προσάρτημα προτεινόμενων συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε.».

A/A	Φορέας	Είδος Σχολίου*	Σύνοψη Σχολίου	Απάντηση Αναδόχου Σ.Μ.Π.Ε.
05	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Κεντρικής Μακεδονίας	Δ/Α	Εκτός χωρικής αρμοδιότητας του φορέα – Δεν υφίσταται αντικείμενο της αρμοδιότητας του φορέα	Δ/Α
06	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας και Κυκλάδων	Δ/Α	Δεν περιγράφονται παρεμβάσεις εντός περιοχών ή στο περιβάλλον κτηρίων που προστατεύονται ως ιστορικοί τόποι ή νεότερα μνημεία της αρμοδιότητας του φορέα. Επισημαίνεται η αναγκαιότητα υποβολής στον φορέα των επιμέρους στοιχείων σχεδιασμού στο επίπεδο των έργων που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΔΙΜ Νήσων Αιγαίου και Κρήτης.	Δ/Α Στο Παράρτημα Β «Προσάρτημα προτεινόμενων συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε. » περιλαμβάνεται προσθήκη στο Κεφάλαιο 10 για την ενημέρωση των αρμόδιων φορέων σε περίπτωση έργων που υλοποιούνται εντός ή πλησίον του οπτικού πεδίου περιοχών ιδιαίτερου πολιτιστικού, αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, ή εφόσον κατά την εκτέλεση του έργου εντοπισθούν ευρήματα πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.
07	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και	Σ	Στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν κατασκευές χαρακτηρισμένες ως νεότερα μνημεία, ιστορικοί τόποι και λοιπές κατασκευές προϋφιστάμενες των τελευταίων εκατό ετών που προστατεύονται από τις διατάξεις του Ν. 4858/2021. Ο φορέας δεν έχει αντίρρηση για την	Στο Παράρτημα Β «Προσάρτημα προτεινόμενων συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε. » περιλαμβάνεται προσθήκη στο Κεφάλαιο 10 για την

A/A	Φορέας	Είδος Σχολίου*	Σύνοψη Σχολίου	Απάντηση Αναδόχου Σ.Μ.Π.Ε.
	Τεχνικών Έργων Ηπείρου, Βορείου Ιονίου και Δυτικής Μακεδονίας		υλοποίηση του ΠΔΑΜ, με την προϋπόθεση να μην θιγούν μνημεία και ο περιβάλλον χώρος τους. Για την υλοποίηση επιμέρους και νέων έργων, πριν την έναρξή τους, θα υποβάλλονται στον φορέα πλήρεις μελέτες για την έγκρισή τους και σε περίπτωση που εντοπισθούν άλλα νεότερα πολιτιστικά αγαθά ή οποιεσδήποτε παραδοσιακές κατασκευές, ο φορέας θα ενημερώνεται άμεσα προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την διάσωσή τους.	ενημέρωση των αρμόδιων φορέων σε περίπτωση έργων που υλοποιούνται εντός ή πλησίον του οπτικού πεδίου περιοχών ιδιαίτερου πολιτιστικού, αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, ή εφόσον κατά την εκτέλεση του έργου εντοπισθούν ευρήματα πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.
08	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	Δ/Α	Εκτός χωρικής αρμοδιότητας του φορέα – Δεν υφίσταται αντικείμενο της αρμοδιότητας του φορέα	Δ/Α
09	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Θεσσαλίας και Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας	Δ/Α	Εκτός χωρικής αρμοδιότητας του φορέα – Δεν υφίσταται αντικείμενο της αρμοδιότητας του φορέα	Δ/Α

A/A	Φορέας	Είδος Σχολίου*	Σύνοψη Σχολίου	Απάντηση Αναδόχου Σ.Μ.Π.Ε.
10	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Βορείου Αιγαίου	Σ	Στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν κατασκευές χαρακτηρισμένες ως νεότερα μνημεία, ιστορικοί τόποι και λοιπές κατασκευές προϋφιστάμενες των τελευταίων εκατό ετών που προστατεύονται από τις διατάξεις του Ν. 4858/2021. Ο φορέας δεν έχει αντίρρηση για την υλοποίηση του ΠΔΑΜ, με την προϋπόθεση στις περιπτώσεις έργων που υλοποιούνται εντός ή πλησίον του οπτικού πεδίου περιοχών ιδιαίτερου πολιτιστικού, αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, να λαμβάνονται μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης, μετά από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας του ΥΠΠΟΑ. Σε περίπτωση που εντοπισθούν άλλα νεότερα πολιτιστικά αγαθά ή οποιεσδήποτε παραδοσιακές κατασκευές, ο φορέας θα ενημερώνεται άμεσα προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την διάσωσή τους.	Στο Παράρτημα Β «Προσάρτημα προτεινόμενων συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε. » περιλαμβάνεται προσθήκη στο Κεφάλαιο 10 για την ενημέρωση των αρμόδιων φορέων σε περίπτωση έργων που υλοποιούνται εντός ή πλησίον του οπτικού πεδίου περιοχών ιδιαίτερου πολιτιστικού, αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, ή εφόσον κατά την εκτέλεση του έργου εντοπισθούν ευρήματα πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.
11	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων	Σ	Διαβίβαση γνωμοδότησης Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου, Βορείου Ιονίου και Δυτικής Μακεδονίας (ΥΝΜΤΗΒΙΔΜ) και συμφωνία με τα σχόλια του φορέα (Βλ. Α/Α 07)	Στο Παράρτημα Β «Προσάρτημα προτεινόμενων συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε.» περιλαμβάνεται προσθήκη στο Κεφάλαιο 10 για την ενημέρωση των αρμόδιων φορέων σε περίπτωση έργων που υλοποιούνται εντός ή πλησίον του οπτικού πεδίου περιοχών ιδιαίτερου πολιτιστικού, αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, ή εφόσον κατά την εκτέλεση του έργου εντοπισθούν ευρήματα

A/A	Φορέας	Είδος Σχολίου*	Σύνοψη Σχολίου	Απάντηση Αναδόχου Σ.Μ.Π.Ε.
				πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.
12	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ΓΓ Βιομηχανίας, ΓΔ Βιομηχανίας Και Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος, Δ/νση Αδειοδότησης Επιχειρήσεων Και Επιχειρηματικών Πάρκων, Τμήμα Β	+	Επισημαίνεται ότι για τις ΠΕ Δ. Μακεδονίας και Πελοποννήσου η επιδίωξη σχεδιασμού θα πρέπει να είναι η συνολική ενίσχυση της μεταποίησης, για να διαφοροποιηθεί μεσοπρόθεσμα η οικονομική βάση και να μειωθεί η εξάρτηση από το σύστημα εξόρυξη – ηλεκτροπαραγωγή. Επισημαίνεται επίσης ότι το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Βιομηχανία είναι προς αναθεώρηση και θα ληφθούν υπόψη τα συμπεράσματα και οι κατευθύνσεις της Σ.Μ.Π.Ε. . Επίσης, κατά τον σχεδιασμό του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα για το Προγραμματικό Πλαίσιο 2021-2027 θα ληφθούν υπόψη οι ανάγκες κι οι προτεραιότητες των περιοχών που καλύπτει το Ταμείο ΔΑΜ, ώστε το πλαίσιο των Δράσεων της ΓΓΒ να δρα συμπληρωματικά και ενισχυτικά των Δράσεων του ΠΔΑΜ.	Είναι παρατηρήσεις επί των γενικών κατευθύνσεων, των επιλογών και της εξειδίκευσης των δράσεων του ΠΔΑΜ. Δεν αποτελούν αντικείμενο της Σ.Μ.Π.Ε.
13	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, ΓΔ Χωροταξικής Και Περιβαλλοντικής Πολιτικής	+	Επισημαίνονται προϋποθέσεις: να ακολουθηθούν οι διαδικασίες αποκατάστασης με βιώσιμο τρόπο των λιγνιτικών εκτάσεων, να εκπονηθούν οι απαιτούμενες ειδικές μελέτες για τις περιοχές Natura 2000, η τήρηση της συμπληρωματικότητας και της συμβατότητας του ΠΔΑΜ με το ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και όλο το θεσμικό / κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την ανάπτυξη της Περιφέρειας κατά την νέα προγραμματική περίοδο.	Στο Παράρτημα Β «Προσάρτημα προτεινόμενων συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε.» περιλαμβάνονται προσθήκες στο Κεφάλαιο 10 για την κάλυψη των σχετικών απαιτήσεων.
14	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, Γενική Δ/νση Χωροταξικής Και	Σ	Επισημαίνεται η αναγκαιότητα α) για τα νησιά της Δωδ/σου που πρόκειται να διασυνδεθούν (μετά και την ολοκλήρωση της διασύνδεσης) να εξασφαλιστούν εναλλακτικοί τρόποι τροφοδοσίας / ηλεκτροδότησης σε περίπτωση αστοχίας της υπόγειας καλωδίωσης, β) για τα μικρότερα	Είναι παρατηρήσεις επί των γενικών κατευθύνσεων, των επιλογών και της εξειδίκευσης των δράσεων του

A/A	Φορέας	Είδος Σχολίου*	Σύνοψη Σχολίου	Απάντηση Αναδόχου Σ.Μ.Π.Ε.
	Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Δ/νση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού Νότιου Αιγαίου, Τμήμα Περιβάλλοντος Και Χωρικού Σχεδιασμού Δωδεκανήσου		και ακριτικά νησιά της Δωδ/σου να εφαρμοστεί πρόγραμμα μέσω απόδοσης κινήτρων για την αποτροπή διαφυγής του εργατικού δυναμικού και τη συγκράτηση του πληθυσμού ειδικά όσων απασχολούνται άμεσα στους τομείς παραγωγής / διαχείρισης ηλ. ενέργειας.	ΠΔΑΜ. Δεν αποτελούν αντικείμενο της Σ.Μ.Π.Ε..
15	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Συμβούλιο, Επιτροπή Περιβάλλοντος	+	Θετική ψήφος κατά πλειοψηφία για την Σ.Μ.Π.Ε. του ΠΔΑΜ κατόπιν επισκόπησης των βασικών παραμέτρων της μελέτης.	Δεν υπάρχουν ζητήματα προς σχολιασμό
16	Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου, ΓΔ Εσωτερικής Λειτουργίας, Δ/νση Διοίκησης, Τμήμα Συλλογικών Οργάνων Κυκλάδων	Σ	<p>Θετική γνωμοδότηση κατά πλειοψηφία για την Σ.Μ.Π.Ε. του ΠΔΑΜ κατόπιν επισκόπησης των βασικών παραμέτρων της μελέτης, υπό την προϋπόθεση να ληφθούν υπ' όψη οι παρατηρήσεις της Δ/νσης Τεχνικών Έργων Κυκλάδων:</p> <p>α) Στη δέσμη προτάσεων Β3 (Συστήματα αποθήκευσης ενέργειας – συσσωρευτές- για παροχή υπηρεσιών εφεδρείας αναγκών), η παρέμβαση να περιλαμβάνει το σύνολο των νήσων όπου προβλέπεται η διατήρηση των θερμικών σταθμών ή όπου η διασύνδεση θα καθυστερήσει ή δεν έχει ακόμη προγραμματιστεί και όχι μόνο τα GR-eco Islands, ενώ στην τελευταία δράση για τα συστήματα εφεδρείας να ενταχθούν και οι νήσοι των Κυκλάδων. Στις προτάσεις Β.5 (βιώσιμη αστική ανάπτυξη), να ενταχθούν και οι Κυκλάδες.</p>	Είναι παρατηρήσεις επί των γενικών κατευθύνσεων, των επιλογών και της εξειδίκευσης των δράσεων του ΠΔΑΜ. Δεν αποτελούν αντικείμενο της Σ.Μ.Π.Ε.

A/A	Φορέας	Είδος Σχολίου*	Σύνοψη Σχολίου	Απάντηση Αναδόχου Σ.Μ.Π.Ε.
			<p>β) Στη Δέσμη Προτεινόμενων Δράσεων Γγ (Δράσεις στον τομέα της βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας για την διασφάλιση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης προς όφελος των τοπικών κοινωνιών) και ειδικότερα: Γγ.1 Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης και εγκατάσταση ΑΠΕ σε λιμένες (τρεις πρώτες παρεμβάσεις), οι δράσεις να περιλάβουν το σύνολο των λιμένων του Εδαφικού Σχεδίου. Το ίδιο και για τη δράση Γγ.2 Πιστοποίηση τουριστικών λιμένων στην περιβαλλοντική διαχείριση.</p> <p>γ) Στη Δέσμη Προτεινόμενων Δράσεων Γδ (Οριζόντιες δράσεις κυκλικής οικονομίας για την διασφάλιση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης προς όφελος των τοπικών κοινωνιών) και ειδικότερα: Γδ.4 Βελτίωση των υποδομών συστημάτων μεταφοράς νερού, το σύνολο των δράσεων να περιλάβει το σύνολο των νήσων του Εδαφικού Σχεδίου.</p>	

* (+): Θετική γνωμοδότηση, (-): Αρνητική Γνωμοδότηση, (Σ): Θετική γνωμοδότηση με σχόλια / υπό προϋποθέσεις, (Ε): Διατύπωση επιφυλάξεων, (Δ/Α): Δήλωση μη αρμοδιότητας

Παράρτημα Α

Αναλυτικές απαντήσεις Αναδόχου

Περιεχόμενα:

- A.1 Απάντηση στο Κέντρο Προγραμματισμού Και Οικονομικών Ερευνών (Φορέας #01)**
- A.2 Απάντηση στον Συνδυασμό «Ελπίδα για τη Δυτική Μακεδονία» (Φορέας #03)**
- A.3 Απάντηση στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, ΓΔ Δασών & Αγροτικών Υποθέσεων, Δ/νη Δασών Χανίων (Φορέας #04)**

A.1 Απάντηση στο Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (Φορέας #01)

Μεθοδολογικές παρατηρήσεις

Σχετικά με την επιλογή περιγραφής της υφιστάμενης κατάστασης περιβάλλοντος της ευρύτερης Πελοποννήσου επισημαίνεται ότι όπως αναφέρεται στο Κεφ. 4.2 της Σ.Μ.Π.Ε. (Περιγραφή/Περιεχόμενο του ΠΔΑΜ 2021-2027), μία από τις περιοχές παρέμβασης του ΠΔΑΜ 2021-2027 αφορά τους Δήμους Μεγαλόπολης, Γορτυνίας, Τρίπολης και Οιχαλίας της περιφέρειας Πελοποννήσου. Για την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος σύμφωνα με το περιεχόμενο εκπόνησης Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (βλ. ΚΥΑ υπ.αρ. 107017/2006) «...ως περιοχή μελέτης ορίζεται μια ευρύτερη περιοχή από εκείνη του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του σχεδίου ή προγράμματος, στην οποία αναμένονται σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του. Η περιοχή αυτή ορίζεται κάθε φορά από το μελετητή της Σ.Μ.Π.Ε. σε συνεργασία με τη αρχή σχεδιασμού του σχεδίου ή προγράμματος». Επομένως στην προκειμένη περίπτωση ως περιοχή μελέτης ορίζεται η Περιφέρεια Πελοποννήσου, για την οποία παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση περιβάλλοντος με ειδικότερες αναφορές όπου αυτό απαιτείται στην ευρύτερη περιοχή της Μεγαλόπολης.

Σχετικά με το «οικονομικό σκέλος της προσέγγισης», επισημαίνεται ότι δεν αποτελεί αντικείμενο της Σ.Μ.Π.Ε. η οικονομική ανάλυση επιμέρους παραμέτρων και η εξαγωγή συμπερασμάτων για τα ζητήματα αυτά. Αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με την οικονομία και την απασχόληση παρουσιάζονται στο ΠΔΑΜ ενώ στη Σ.Μ.Π.Ε. και ειδικότερα για την περιοχή της Μεγαλόπολης παρουσιάζονται ενδεικτικά στοιχεία κυρίως για τους κλάδους απασχόλησης. Ενδεικτικά αναφέρεται: «Από την εξέταση της διάρθρωσης της ΑΠΑ ανά κλάδο και περιφερειακή ενότητα, αναδεικνύεται η σημαντική συσχέτιση της λιγνιτικής δραστηριότητας με την περιφερειακή ενότητα Αρκαδίας. Συγκεκριμένα, το ~33% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της Π.Ε Αρκαδίας οφείλεται στην ενέργεια, εξόρυξη και ύδρευση, κλάδου άμεσα συνυφασμένου με τη λιγνιτική παραγωγή. Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά μεγαλύτερο σε σχέση με την αντίστοιχη συμβολή του εν λόγω κλάδου στην ΑΠΑ των λοιπών περιφερειακών ενότητων, ενώ παράλληλα είναι από τα μεγαλύτερα μεγέθη συγκριτικά με το μερίδιο που καταλαμβάνουν οι υπόλοιποι κλάδοι στην ΑΠΑ της περιφερειακής ενότητας Αρκαδίας». Η Σ.Μ.Π.Ε. δεν αποσκοπεί στη διατύπωση γενικότερων αναπτυξιακών προτάσεων για το Δήμο Μεγαλόπολης και τις οικονομικές αλληλεπιδράσεις με άλλες περιοχές του ΠΔΑΜ καθώς και για τους καταλληλότερους κλάδους απασχόλησης για την ανάπτυξη της Μεγαλόπολης.

Σε ότι αφορά τον καθορισμό των επιλεγμένων περιβαλλοντικών στόχων και τη μεθοδολογία που ακολουθείται στο Κεφ. 5 επισημαίνεται ότι οι 25 περιβαλλοντικοί στόχοι που τίθενται στο Κεφ. 3.4.1 «Περιβαλλοντικοί Στόχοι - Σύνοψη» χρησιμοποιούνται για τη συνολική αξιολόγηση των επιπτώσεων του Προγράμματος σύμφωνα με τη μεθοδολογία που περιγράφεται στο Κεφ. 9.1 «Μεθοδολογία Εκτίμησης, Αξιολόγησης και Αντιμετώπισης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον». Για την επιλογή των εναλλακτικών δυνατοτήτων (Κεφ. 5) δεν απαιτείται η εφαρμογή κάποιας συγκεκριμένης μεθοδολογίας ενώ θα πρέπει να συμπεριληφθούν α) η μηδενική λύση, β) οι λόγοι επιλογής των εναλλακτικών δυνατοτήτων που εξετάστηκαν, γ) οι περιβαλλοντικά τεκμηριωμένοι λόγοι επιλογής του προτεινόμενου προγράμματος έναντι των άλλων εναλλακτικών δυνατοτήτων. Επιπλέον κατά τη

διαδικασία σχεδιασμού του προγράμματος δεν προτάθηκε κάποιο εναλλακτικό σενάριο το οποίο να είναι διαθέσιμο και το οποίο θα μπορούσε να αξιολογηθεί περιβαλλοντικά.

Επομένως:

- Ο καθορισμός των εναλλακτικών λύσεων πραγματοποιείται με βάση των παραδοχών που διατυπώνονται στο Κεφ. 5.2.1 με σκοπό την ανίχνευση της κατάστασης των εξεταζόμενων παραμέτρων στο μέλλον και την προσπάθεια περιγραφής της τελικής κατάστασης, δηλαδή της κατάστασης μετά την υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων.
- Δεδομένου ότι δεν προβλέπεται κάποια συγκεκριμένη μεθοδολογία επιλογής των εναλλακτικών σεναρίων (σύμφωνα με τις κατευθύνσεις εκπόνησης Σ.Μ.Π.Ε.) ως κριτήρια επιλογής της βέλτιστης λύσης, λαμβάνονται οι βασικοί περιβαλλοντικοί τομείς που εξετάζονται αναλυτικά στο Κεφ. 9 (για το σενάριο που επιλέγεται) προσαρμοσμένοι ώστε να καλύπτουν ένα μεγάλο αριθμό περιβαλλοντικών και άλλων θεμάτων. Επιπλέον διαπιστώθηκε ότι η αξιολόγηση ως προς το είδος και την ένταση της επίπτωσης με τη διαβάθμιση που προτείνεται, κρίθηκε ως επαρκής, για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων ως προς την επιλογή του βέλτιστου σεναρίου.
- Η ανάλυση ως προς επιπρόσθετες παραμέτρους – περιβαλλοντικούς στόχους ή ως προς σύνθετες μεθοδολογικές αναλύσεις (πολυκριτηριακή ανάλυση, ανάλυση ευαισθησία κλπ.) δεν θεωρήθηκε σκόπιμη στη φάση επιλογής των σεναρίων δεδομένου ότι το επιλεγμένο σενάριο αξιολογείται διεξοδικότερα στο Κεφάλαιο 9 και από ότι προκύπτει από τα συμπεράσματα, αξιολογείται με ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις ως προς τις εξεταζόμενες περιβαλλοντικές παραμέτρους.

Σε ό,τι αφορά την επιλογή των δεικτών περιβαλλοντικής παρακολούθησης του Προγράμματος επισημαίνεται ότι τόσο οι περιβαλλοντικές παράμετροι που προτείνεται να καταγραφούν σε περιοδική βάση, στα τρία ΕΣΔΙΜ όσο και οι Δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης που παρουσιάζονται στο Κεφ. 9.5 «Σύστημα Παρακολούθησης των Σημαντικών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων», είναι ενδεικτικοί. Επιπλέον, όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο αυτό «...κύρια πηγή στοιχείων για την επεξεργασία και την εξέλιξη τέτοιων δεικτών θα αποτελέσει το ευρύτερο σύστημα παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος ή άλλες πηγές». Επομένως δεν αποκλείονται και άλλες πηγές άντλησης δεικτών (π.χ. ΟΗΕ, ΕΕ, ερευνητικοί φορείς) εφόσον κριθεί σκόπιμο κατά τη φάση εξειδίκευσης και εφαρμογής του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης από την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή του ΠΔΑΜ. Ενδεικτικά για την παρατήρηση σχετικά με την παρακολούθηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την απουσία σχετικού δείκτη στο Κεφ. 9.4 (Προτάσεις κατευθύνσεων μέτρων) αναφέρεται ότι «Για την παρακολούθηση των παραμέτρων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, όπως θα οριστεί στο πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης του ΠΔΑΜ 2021-2027, απαιτείται, είτε η εγκατάσταση νέων σταθμών μέτρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης, Φλώρινας και Μεγαλόπολης, είτε η συνεργασία της Αρχής Σχεδιασμού με Φορείς οι οποίοι πραγματοποιούν ήδη μετρήσεις στις περιοχές αυτές». Επομένως τα επιμέρους στοιχεία για την παρακολούθηση της παραμέτρου, θα εξειδικευτούν σε μεταγενέστερο στάδιο λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση και τις

δυνατότητες παρακολούθησης της παραμέτρου, τις ανάγκες που θα προκύψουν και τη συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς.

Προβληματισμοί σχετικά με την ανάπτυξη της Μεγαλόπολης

Σε ό,τι αφορά το σχόλιο όπου υποστηρίζεται σημαντική αύξηση της χρήσης ΙΧ αυτοκινήτου για καθημερινή χρήση στην περιοχή της Μεγαλόπολης, στο Κεφ. 9.2.2 «Εδαφική Περιοχή Μεγαλόπολης» και ειδικότερα στην «Επεξήγηση Επιπτώσεων» του «ΑΠ1 ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης» α/α 20: «Αναβάθμιση της κινητικότητας, μείωση των μετακινήσεων με ΙΧ, αύξηση της ηλεκτροκίνησης» αναφέρεται ότι: «Κατά τη Φάση κατασκευής των προτεινόμενων έργων ενδεχομένως να παρατηρηθεί μικρή αύξηση του κυκλοφοριακού φόρτου και της κίνησης βαρέων οχημάτων. Κατά τη Φάση λειτουργίας θα πραγματοποιούνται καθημερινές μετακινήσεις προς τους νέους χώρους εργασίας οι οποίες ωστόσο δεν αναμένεται να επιβαρύνουν σε μεγαλύτερο βαθμό ως προς τις υφιστάμενες κυκλοφοριακές συνθήκες. Οι επιπτώσεις θεωρούνται περιορισμένες».

Κατά την αξιολόγηση, θεωρείται ότι σύμφωνα με τις αισιόδοξες εκτιμήσεις, οι νέες θέσεις που θα δημιουργηθούν από την εφαρμογή του Προγράμματος θα μπορέσουν καταρχήν να αντισταθμίσουν τη μείωση των θέσεων απασχόλησης εξαιτίας της απολιγνιτοποίησης. Επιπλέον, ακόμη και με αύξηση των θέσεων εργασίας εξαιτίας εφαρμογής του Προγράμματος δεν αναμένεται μεγαλύτερη επιβάρυνση των κυκλοφοριακών συνθηκών συνθηκών, εξαιτίας της διασποράς των θέσεων αυτών και σε άλλους Δήμους πέρα από τη Μεγαλόπολη, όπου σήμερα παρατηρείται συγκέντρωση των θέσεων απασχόλησης. Επομένως θα παρατηρηθεί ενδεχομένως και μείωση του κυκλοφοριακού φόρτου και των κυκλοφοριακών φόρτων σε συγκεκριμένες διαδρομές. Δεν αποκλείεται επίσης μεγαλύτερη χρήση των ΜΜΜ, που συμβάλει στη βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών. Επιπλέον στον ΑΠ 5 ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης: «Επεξήγηση Επιπτώσεων», για τον ίδιο περιβαλλοντικό στόχο (α/α: 20) αναφέρεται ότι «Στην Π5.1 (Ολοκληρωμένη ανάπτυξη στις αστικές περιοχές) προτείνονται συμπληρωματικές παρεμβάσεις Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας στο Δήμο Μεγαλόπολης που αφορούν τη βιώσιμη κινητικότητα. Οι επιπτώσεις είναι μακροπρόθεσμα θετικές».

Σχετικά με τα σχόλια που αφορούν τον καθορισμό χρήσεων γης και δραστηριοτήτων, η Σ.Μ.Π.Ε. προτείνει την εκπόνηση ειδικών μελετών, πριν από την έναρξη οποιασδήποτε παρέμβασης αποκατάστασης/αξιοποίησης των λιγνιτικών πεδίων, η δε αναδάσωση προτείνεται να γίνει σε ποσοστό των εκτάσεων αυτών και η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών μετά από έγκριση των αρμόδιων αρχών. Γενικότερα, προβλέπεται ότι θα εκπονηθούν Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΕΠΣ) στις περιοχές απολιγνιτοποίησης που θα διέπονται από τις αρχές της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης και θα περιέχουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για τον καθορισμό των χρήσεων γης. Στο πλαίσιο αυτό θα εκπονηθούν χωριστές Σ.Μ.Π.Ε. για κάθε ΕΠΣ, απαιτείται δε η έκδοση ΠΔ για τα ΕΠΣ και η έκδοση περιβαλλοντικών όρων που θα προβλέπονται από τις αντίστοιχες Σ.Μ.Π.Ε.

Το ΠΔΑΜ και η συνοπτική παρουσίαση του στη Σ.Μ.Π.Ε. (σελ. 19) δεν αναφέρεται σε έργο τηλεθέρμανσης Μεγαλόπολης, αλλά σε δράσεις «προώθησης της διείσδυσης των καθαρών μορφών ενέργειας και μείωσης του ανθρακικού αποτυπώματος των τηλεθερμάνσεων στη Δυτική Μακεδονία,

καθώς και η προώθηση αντίστοιχων πιλοτικών έργων στην ευρύτερη περιοχή της Μεγαλόπολης και στα νησιά».

Η παρατήρηση ότι η Σ.Μ.Π.Ε. «μνημονεύει μια συγκεκριμένη πρόταση δημιουργίας πρότυπης βιομηχανίας παραγωγής φαρμάκων η οποία όμως συζητείται επί μακρόν για να γίνει στην Τρίπολη και ότι το Master Plan δημιούργησε την εντύπωση και έθρεψε προσδοκίες, αλλά διαφαίνεται ότι τα εμβληματικά έργα, αν γίνουν, εν πολλοίς δεν θα είναι στην πληττόμενη Μεγαλόπολη» σημειώνεται ότι α) αυτή δεν αφορά τη Σ.Μ.Π.Ε., β) και ο Δήμος Τρίπολης είναι επιλέξιμη περιοχή εφαρμογής του ΠΔΑΜ και γ) οι αναφορές σε συγκεκριμένες επενδύσεις είναι ενδεικτικές και προέκυψαν μετά από πρόσκληση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΣΔΑΜ για υποβολή μη δεσμευτικών επενδυτικών προτάσεων από ιδιώτες.

Δεν είναι στο αντικείμενο της Σ.Μ.Π.Ε. παρατηρήσεις όπως: «θα ήταν σκόπιμο να εξεταστούν και να ωριμάσουν νέες ιδέες για την εγκατάσταση προσθέτων δραστηριοτήτων υψηλής προστιθεμένης αξίας στη Μεγαλόπολη», «βελτίωση των υποδομών στην Μεγαλόπολη ώστε να τονωθεί η τοπική οικονομία και να μειωθεί η διαρροή πόρων εκτός πόλεως», «η μελέτη είμαι μάλλον φειδωλή και αόριστη, πέραν της μνείας ενός επιχειρηματικού πάρκου 25 και ενός κόμβου βιοοικονομίας για την Περιφέρεια Πελοποννήσου».

Διορθώσεις / συμπληρώσεις στη Σ.Μ.Π.Ε. :

Στο Παράρτημα Β' παρατίθενται οι εξής διορθώσεις και συμπληρώσεις στην Σ.Μ.Π.Ε.:

- Αποσαφηνίζεται ότι οι προβλέψεις που αναφέρονται έχουν ως πηγή το ΠΔΑΜ (Κεφ. 3.1).
- Διορθώνονται τα σύμβολα απεικόνισης του Πίνακα 55 - 57 (Κεφ. 9.2.1 - 9.2.3).
- Παρατίθεται η απόδοση όλων των προτεινόμενων δεικτών στην ελληνική (Κεφ. 9.5).

A.2 Απάντηση στον Συνδυασμό «Ελπίδα για τη Δυτική Μακεδονία» (Φορέας #03)

Γενικές παρατηρήσεις

- Η βασική κριτική αφορά γενικότερα θέματα πολιτικής και εθνικού περιφερειακού σχεδιασμού τα οποία δεν σχετίζονται με τη Σ.Μ.Π.Ε. , η οποία παρ'όλα αυτά καταγράφει λεπτομερώς την υφιστάμενη περιβαλλοντική κατάσταση, αλλά και τα οξυμένα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που προκαλούνται από την απολιγνιτοποίηση.
- Αναφορικά με τη φράση «ιδιαίτερα αμφισβητούμε όσα αναφέρονται στην ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3 και 4 της Σ.Μ.Π.Ε. », σημειώνουμε ότι οι εν λόγω προτεραιότητες είναι προτεραιότητες του ΠΔΑΜ και όχι της Σ.Μ.Π.Ε. .
- Η Σ.Μ.Π.Ε. εκπονήθηκε θεωρώντας δεδομένη την απολιγνιτοποίηση με βάση τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα και το συνολικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτ. Μετάβασης (ΕΣΔΑΜ).
- Η Σ.Μ.Π.Ε. αναφέρεται στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) και όχι στο σύνολο των πολιτικών/προγραμμάτων/κανονισμών που διέπουν την περιοχή ή την απολιγνιτοποίηση γενικότερα.
- Η Σ.Μ.Π.Ε., σύμφωνα με τους κανονισμούς, προτείνει γενικές κατευθύνσεις και μέτρα που δεν υποκαθιστούν προηγούμενες περιβαλλοντικές ρυθμίσεις και περιβαλλοντικούς όρους σε υφιστάμενα έργα και τοπικά αναπτυξιακά σχέδια, ούτε ακυρώνει ή προκαταλαμβάνει τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και τις αδειοδοτικές διαδικασίες μελλοντικών έργων και δράσεων στις περιοχές εφαρμογής. Όλες δε οι αναφορές για αποφάσεις και προβλήματα σε έργα φωτοβολταϊκών δεν συνδέονται με κατευθύνσεις, επιλογές ή προβλέψεις που αναφέρονται στο ΠΔΑΜ.
- Το ΠΔΑΜ και κατ'επέκταση η Σ.Μ.Π.Ε. δεν έχουν ως αντικείμενο την προηγούμενη ή τη μελλοντική διαχείριση των εδαφών με βάση το νέο νόμο για τη δίκαιη μετάβαση και τις αποφάσεις περί αυτών (ΔΕΗ, ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΕ, κλπ.). Ακόμη και η αποκατάσταση των εδαφών θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και όχι από το ΠΔΑΜ. Οι χρηματοδοτήσεις του ΠΔΑΜ για την προσαρμογή των εδαφών στις νέες χρήσεις θα συμβούν μετά την αποκατάσταση.
- Δεν προκύπτουν από το ΠΔΑΜ ζητήματα όπως αυτά που αναφέρονται στην κριτική, πχ. «στην περιοχή πρόκειται να εφαρμοστεί η πιο βίαιη απολιγνιτοποίηση και η ΓΗ κατακλύζεται από Φ/Β «επενδυτών», εκτός Δυτικής Μακεδονίας», «γη με Φ/Β, που σήμερα με βάση τις αδειοδοτήσεις και τις απαλλαγές ξεπερνά τα 340.000 στρ. θα μπορούσε με οργανωμένο σχέδιο γεωργίας και μεταποίησης να εξασφαλίσει χιλιάδες θέσεις απασχόλησης» και γι' αυτό η Σ.Μ.Π.Ε. δεν κάνει αναφορά σε αυτά τα ζητήματα.
- Στο Κεφάλαιο 12 η Σ.Μ.Π.Ε. προτείνει δέσμη προαπαιτούμενων μελετών και περιφερειακών σχεδίων για την εφαρμογή του ΠΔΑΜ με ειδική μνεία στην ολοκλήρωση της κατάρτισης των

Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, καθώς και στην κατάρτιση των προβλεπόμενων Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) στις περιοχές εφαρμογής του ΠΔΑΜ 2021-2027 για τον καθορισμό των χρήσεων γης που θα εξυπηρετούν τη μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό και παραγωγικό μοντέλο. Ο Ανάδοχος συμφωνεί με την προσθήκη του εξής μέτρου στο Κεφάλαιο 12: «Ολοκλήρωση του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας». Η εν λόγω προσθήκη συμπεριλαμβάνεται και στο Παράρτημα Β.

- Προβλέπεται θεσμικά ότι θα πρέπει να εκπονηθούν χωριστές Σ.Μ.Π.Ε. για κάθε νέο χωροταξικό/πολεοδομικό σχέδιο όπου θα αντιμετωπίζονται όλα αυτά που αναφέρονται για τις επιπτώσεις από τις αναπτυξιακές επιλογές που θα γίνουν, τις αντίστοιχες ρυθμίσεις χρήσεων γης και τις χωροθετήσεις των έργων.
- Οι ελλείψεις όμως νέων ή επικαιροποιήσεις παλαιότερων χωροταξικών και άλλων συναφών μελετών και σχεδίων δεν μπορεί να αποτελούν εμπόδιο στην εκπόνηση των περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σύμφωνα με τον εθνικό προγραμματισμό για το ΕΣΠΑ 2021-2027 και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και των αντίστοιχων Σ.Μ.Π.Ε. τους. Όλα αυτά, εκπονούνται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό κανονιστικό πλαίσιο και υπόκεινται στη διαδικασία μελλοντικών προσαρμογών και αναθεωρήσεων.

Διορθώσεις / συμπληρώσεις στη Σ.Μ.Π.Ε.:

Στο Παράρτημα Β' παρατίθενται οι εξής διορθώσεις και συμπληρώσεις στην Σ.Μ.Π.Ε.:

- Στις απαιτούμενες μελέτες στον τομέα του χωρικού σχεδιασμού (Κεφάλαιο 12) προστίθεται αναφορά στην ολοκλήρωση του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

A.3 Απάντηση στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, ΓΔ Δασών & Αγροτικών Υποθέσεων, Δ/νση Δασών Χανίων (Φορέας #04)

Γενικές παρατηρήσεις

Σε σχέση με τον ακριβή προσδιορισμό των αναμενόμενων δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον και των τρόπων αντιμετώπισής τους από τα συγκεκριμένα έργα, η **Σ.Μ.Π.Ε. παραπέμπει στις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ)** που θα εκπονηθούν για κάθε ένα από τα έργα που θα ενταχθούν στο ΠΔΑΜ μετά την έγκριση του και **θα λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις των έργων σε όλες τις περιβαλλοντικές παραμέτρους, μεταξύ των οποίων είναι ασφαλώς και η προστασία των δασών με βάση τη Δασική Νομοθεσία** (παρ. 3^α του Άρθ. 53 Ν.998/1979 όπως ισχύει), τόσο για τα έργα ΑΠΕ και τα συνοδά αυτών έργα, όσο και για άλλες κατηγορίες έργων (μονάδες επεξεργασίας και ανάκτησης υλικών, κομποστοποίησης, εγκατάστασης κεραιών κλπ.).

Το θέμα των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, των περιοχών εφαρμογής, των κινήτρων και η επιλογή έργων είναι αντικείμενα του σχεδιασμού και του προγραμματισμού του ΠΔΑΜ και όχι της Σ.Μ.Π.Ε. . Αυτό αφορά και τα αναφερόμενα στην παρέμβαση της Δ/νσης Δασών Χανίων όπως:

- η κατά προτεραιότητα υλοποίηση δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας σε κτήρια και δημοτικούς χώρους, η εγκατάσταση μικρών συστημάτων ΑΠΕ σε κτήρια και σε αστικούς χώρους και έργων ΑΠΕ κοντά στην κατανάλωση,
- η εγκατάσταση υπεράκτιων πλωτών αιολικών κλπ.,
- η επιλεξιμότητα των περιοχών εφαρμογής της Παρέμβασης Α4: «Παραγωγή ενέργειας μέσω μικρών μονάδων ΑΠΕ από ενεργειακές κοινότητες»,
- η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης νερού από τις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων για άλλες πέραν της άρδευσης του αστικού πρασίνου χρήσεις, όπως είναι οι εκτάσεις που υπάγονται στη Δασική Νομοθεσία (δυνατότητα που παρέχεται από την Υπουργική απόφαση οικ. 145116/2011 «Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις» - ΦΕΚ 354/Β' 8.3.2011, όπως ισχύει.

Αναφορικά με τους δασικούς χάρτες, προτείνεται η μη αναφορά σε αυτούς, καθώς δεν έχει ολοκληρωθεί το σύνολο των απαιτούμενων νομοθετικών ρυθμίσεων για την επικράτεια, η διόρθωση τυχόν λαθών από τις δασικές υπηρεσίες είναι σε εκκρεμότητα και το ΥΠΕΝ έχει παρατείνει εκ νέου την προθεσμία υποβολής αντιρρήσεων κατά των Δασικών Χαρτών έως τον Ιούλιο 2022 (κατά περίπτωση). Για την Περιφέρεια Κρήτης, η τρέχουσα παράταση της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων στους δασικούς χάρτες αποτυπώνεται στον Ν. 4903/2022 (ΦΕΚ Α' 46/5.3.2022).

Αναφορικά με τις ζητούμενες προσθήκες ονομαστικών αναφορών στα Καταφύγια Άγριας Ζωής και τα Προστατευόμενα Δάση, επισημαίνεται ότι η Σ.Μ.Π.Ε. περιλαμβάνει συγκεντρωτική αναφορά στα εν λόγω στοιχεία συνολικά για την Περιφέρεια Κρήτης στο Κεφάλαιο 8.8, σελίδα 276.

Διορθώσεις / συμπληρώσεις στη Σ.Μ.Π.Ε. :

Στο ακόλουθο Παράρτημα Β' παρατίθενται οι εξής διορθώσεις και συμπληρώσεις στην Σ.Μ.Π.Ε.:

- Στο Κεφάλαιο 8.5 «ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ» της Σ.Μ.Π.Ε. όπου αναφέρεται ότι «Η εξορυκτική / μεταλλουργική δραστηριότητα στην Ελλάδα – Στατιστικά Δεδομένα για την διετία 2013 - 2014», στην Περιφέρεια Κρήτης γίνεται παραγωγή γύψου στο Αλτσί Σητείας Λασιθίου» θα προστεθεί ότι στην Κρήτη υπάρχουν πολλά ενεργά λατομεία. Ενδεικτικά αναφέρεται για την ΠΕ Χανίων το λατομείο στη θέση “Καμμένο Λακκούδι-Ρογδιό” Τ.Κ. Ασκύφου Δ. Σφακιων, το λατομείο στη θέση “Κακόσκαλα” Δ.Δ.: Κανδάνου – Σελίνου, το λατομείο αδρανών υλικών στη θέση ‘Παναγιά’ Τ.Κ. Κεραμιών, Δ. Χανίων ενώ σε διαδικασία διαβούλευσης των υλοποιημένων ΜΠΕ είναι τρία γυψορυχεία στη θέση «Προφήτης Ηλίας» Στομίου, ΤΚ Βάθης, Δ. Κισσάμου.
- Στο Κεφάλαιο 8.8 «ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ – ΤΟΠΙΟ» της Σ.Μ.Π.Ε. , θα προστεθεί η ζητούμενη αναφορά για την πρωτοβουλία του ΥΠΕΝ με τίτλο «Απάτητα –Βουνά», η οποία θέτει σε έξι ορεινές περιοχές καθεστώς αυξημένης περιβαλλοντικής θωράκισης όπου θα απαγορεύεται κάθε παρέμβαση που θα αλλοιώνει το χαρακτήρα των περιοχών αυτών μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η περιοχή των «Λευκών Ορέων» (περίπου 382 τ. χλμ.).
- Στο Κεφάλαιο 10 «ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ», θα προστεθούν τα εξής:
 - Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία των σημαντικών φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι υπό εκπόνηση Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, ως προς τη θέσπιση ειδικών κριτηρίων και κανονιστικών διατάξεων για τις δράσεις του προγράμματος.
 - Οι δασικές εκτάσεις θα πρέπει να διατίθενται για έργα ΑΠΕ, μόνο εφόσον δεν είναι εφικτό να διατεθούν άλλες εκτάσεις, προκειμένου να μην πλήττεται η ακεραιότητα και η βιοποικιλότητα των περιοχών αυτών. Επίσης, να αποφεύγονται έργα για τα οποία απαιτείται διάνοιξη νέων δρόμων μέσω δασικών εκτάσεων, προκειμένου να μην αλλοιώνεται περαιτέρω το τοπίο.
 - Οι παλιές εγκαταστάσεις που θα απομακρυνθούν στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης και οι οποίες βρίσκονται σε εκτάσεις υπαγόμενες στη Δασική Νομοθεσία θα πρέπει να απομακρυνθούν βάσει όσων ορίζει η κείμενη νομοθεσία, να αποκατασταθεί η βλάστηση και να βελτιωθεί αισθητικά το τοπίο με βάση εγκεκριμένη, από τη Δασική Υπηρεσία ειδική δασοτεχνική μελέτη αποκατάστασης.
- Στο Κεφάλαιο 12 «ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ», θα προστεθούν οι ακόλουθες μελέτες:
 - ειδικές φυτοτεχνικές/ δασοτεχνικές μελέτες αποκατάστασης σε εκτάσεις χαρακτηρισμένες εν γένει δασικές στις οποίες λειτουργούν μονάδες που θα κλείσουν,
 - μελέτες φέρουσας ενεργειακής ικανότητας χωροθέτησης χερσαίων συστημάτων ΑΠΕ.

Παράρτημα Β

Προσάρτημα προτεινόμενων διορθώσεων και συμπληρώσεων στη Σ.Μ.Π.Ε.

Περιεχόμενα:

Διορθώσεις ή/και συμπληρώσεις στα ακόλουθα Κεφάλαια της Σ.Μ.Π.Ε. :

3.1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

8.5. ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

8.8. ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ – ΤΟΠΙΟ

9.2.1 ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

9.2.2 ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ

9.2.3 ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ-ΚΡΗΤΗΣ

**9.5 ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

10. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

12. ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ

3.1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Καμία. Επισημαίνεται ωστόσο ότι οι προβλέψεις που αναφέρονται έχουν ως πηγή το ΠΔΑΜ.

8.5. ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Προστίθενται στοιχεία για τα ενεργά λατομεία Κρήτης. Οι προσθήκες αποτυπώνονται με κίτρινο χρώμα.

σελ. 260

[...]

Σύμφωνα με την έκθεση “Η εξορυκτική / μεταλλουργική δραστηριότητα στην Ελλάδα - Στατιστικά Δεδομένα για την διετία 2013 - 2014” (Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Ιούλιος 2015) υλοποιείται παραγωγή γύψου στο Αλτσί Σητείας Λασιθίου, όπου από το σύνολο της παραγωγής των 206 χιλ. τον. για το 2014, οι εξαγωγές αφορούσαν 155 χιλ. τον. (ποσοστό 75%) και η εσωτερική κατανάλωση 50.8 χιλ. τον. (ποσοστό 25%).

Επίσης, είναι σκόπιμο να αναφερθεί και η παραγωγή προϊόντων μαρμαρόσκονης που προέρχεται από λατομεία που έχουν αδειοδοτηθεί αποκλειστικώς ως λατομεία μαρμαρόσκονης-μαρμαροψηφίδας ή αδρανών ειδικών χρήσεων για τη χρήση αυτή (μετά την απόφαση του ΣτΕ 1682/2000). Η παραγωγή των λατομείων αυτών (λατομεία στο Νίχλο και την Ιεράπετρα Κρήτης κλπ.) ήταν για το 2014 6.070 τον. αξίας 65,7 χιλ. €.

Στην Περιφέρεια Κρήτης απαντάται πλήθος ενεργών λατομείων. Ενδεικτικά, στην ΠΕ Χανίων αναφέρονται το λατομείο στη θέση “Καμμένο Λακκούδι-Ρογδιό” Τ.Κ. Ασκύφου Δ. Σφακίων, το λατομείο στη θέση “Κακόσκαλα” Δ.Δ.: Κανδάνου – Σελίνου, το λατομείο αδρανών υλικών στη θέση ‘Παναγιά’» Τ.Κ. Κεραμίων, Δ. Χανίων, ενώ σε διαδικασία διαβούλευσης των υλοποιημένων ΜΠΕ είναι τρία γυψορυχεία στη θέση «Προφήτης Ηλίας» Στομίου, ΤΚ Βάθης, Δ. Κισσάμου.

8.8. ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΤΟΠΙΟ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Προστίθεται αναφορά την πρωτοβουλία του ΥΠΕΝ με τίτλο «Απάτητα –Βουνά» που περιλαμβάνει τα Λευκά Όρη. Η προσθήκη αποτυπώνεται με κίτρινο χρώμα.

σελ. 276

[...]

Στην Περιφέρεια Κρήτης μέχρι σήμερα υπάρχουν πενήντα τρεις (53) περιοχές ενταγμένες στο Δίκτυο Natura 2000, καλύπτοντας έκταση περίπου 378.316 εκταρίων, και οι οποίες φαίνονται στους «Χάρτες Χρήσεων Γης & Προστασίας Περιβάλλοντος» των Δήμων με εγκεκριμένα ΓΠΣ – ΣΧΟΟΑΠ. Υπάρχουν επίσης εβδομήντα έξι (76) βιότοποι Corine, ογδόντα δύο (82) τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με ποικίλο καθεστώς θεσμοθέτησης, πέντε (5) διατηρητέα μνημεία της φύσης, πενήντα δύο (52) καταφύγια άγριας ζωής, ένας (1) εθνικός δρυμός, ένα (1) αισθητικό δάσος, τρία (3) προστατευτικά δάση, μια (1) περιοχή χαρακτηρισμένη ως «βιογενετικό απόθεμα» καθώς και δύο (2) περιοχές προστατευόμενες από τη Συνθήκη της Βαρκελώνης.

Επίσης, με την πρόσφατη πρωτοβουλία του ΥΠΕΝ με τίτλο «**Απάτητα –Βουνά**», τίθεται καθεστώς αυξημένης περιβαλλοντικής θωράκισης σε έξι ορεινές περιοχές, όπου θα απαγορεύεται κάθε παρέμβαση που θα αλλοιώνει το χαρακτήρα των περιοχών αυτών μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η περιοχή των «Λευκών Ορέων» (περίπου 382 τ. χλμ.) στην Κρήτη.

9.2.1 ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Διορθώνονται τα σύμβολα απεικόνισης του Πίνακα 55, ως ακολούθως:

Πίνακας 55: Συσχέτιση Περιβαλλοντικών Στόχων με Άξονες Προτεραιότητας ΕΣΔΙΜ Δυτ.Μακεδονίας

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ - ΚΛΙΜΑ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ						
1	Πρόληψη και έλεγχος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (ΠΣ.5α)	•	•	•		•
2	Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής (ΠΣ.1)	•	•	•	•	•
3	Αύξηση ενεργειακής εξοικονόμησης και ενεργειακής απόδοσης	•	•		•	•
4	Ενίσχυση του ρόλου των ΑΠΕ	•	•	•	•	
5	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΠΣ.2)			•		•
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ – ΧΛΩΡΙΔΑ – ΠΑΝΙΔΑ						
6	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων (ΠΣ.6)	•	•	•		
7	Εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδιασμού για την προστασία και διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών			•		
8	Ενίσχυση της δημιουργίας χώρων πρασίνου και προστασία του τοπίου	•		•		
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ						

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5
9	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για την ανθρώπινη χρήση	•		•		
10	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων (ΠΣ.3)	•		•		
11	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης των υδάτων (ΠΣ.5β)	•		•		
12	Περιορισμός της επικινδυνότητας σε Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ)	•		•		
ΕΔΑΦΟΣ – ΑΠΟΒΛΗΤΑ						
13	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης των εδαφών (ΠΣ.5γ)	•	•	•	•	
14	Συμβολή στην κυκλική οικονομία (ΠΣ.4)	•	•	•	•	•
15	Προστασία εδάφους από διάβρωση – ερημοποίηση, προστασία δασών από πυρκαγιές – εκχερσώσεις που θα μπορούσαν να επιτείνουν τη διάβρωση			•		
16	Υιοθέτηση αρχών ολοκληρωμένου σχεδιασμού διαχείρισης των παράκτιων ζωνών λαμβάνοντας υπόψη καλές πρακτικές					•
17	Συμβολή στην αειφόρο οργάνωση των χρήσεων γης	•	•	•		•
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΥΓΕΙΑ						
18	Δημιουργία προϋποθέσεων για τη βελτίωση της υγείας και των συνθηκών διαβίωσης	•		•	•	•
19	Ενίσχυση της απασχόλησης και του τοπικού εισοδήματος	•	•	•	•	•
20	Αναβάθμιση της κινητικότητας, μείωση των μετακινήσεων με ΙΧ, αύξηση της ηλεκτροκίνησης	•	•			•
21	Μείωση του πληθυσμού που εκτίθεται σε περιβαλλοντικό κίνδυνο	•	•	•		
22	Μείωση της έκθεσης του τοπικού πληθυσμού στον θόρυβο	•	•	•		•
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΤΟΠΙΟ						
23	Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη δημιουργία νέων πολιτιστικών υποδομών και την ανάδειξη νέων πολιτιστικών προορισμών και διαδρομών					•
24	Ανάπλαση υποβαθμισμένων τοπίων και εγκαταλειμμένων χώρων	•		•		
25	Ενίσχυση της δημιουργίας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό			•		•

9.2.2 ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Διορθώνονται τα σύμβολα απεικόνισης του Πίνακα 56, ως ακολούθως:

Πίνακας 56: Συσχέτιση Περιβαλλοντικών Στόχων με Άξονες Προτεραιότητας ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ - ΚΛΙΜΑ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ						
1	Πρόληψη και έλεγχος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (ΠΣ.5α)	•	•	•		•
2	Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής (ΠΣ.1)	•	•	•	•	•
3	Αύξηση ενεργειακής εξοικονόμησης και ενεργειακής απόδοσης	•	•		•	•
4	Ενίσχυση του ρόλου των ΑΠΕ	•	•	•	•	
5	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΠΣ.2)			•		•
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ – ΧΛΩΡΙΔΑ – ΠΑΝΙΔΑ						
6	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων (ΠΣ.6)	•	•	•		
7	Εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδιασμού για την προστασία και διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών			•		
8	Ενίσχυση της δημιουργίας χώρων πρασίνου και προστασία του τοπίου	•		•		
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ						
9	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για την ανθρώπινη χρήση	•		•		
10	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων (ΠΣ.3)	•		•		
11	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης των υδάτων (ΠΣ.5β)	•		•		
12	Περιορισμός της επικινδυνότητας σε Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ)	•		•		
ΕΔΑΦΟΣ – ΑΠΟΒΛΗΤΑ						
13	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης των εδαφών (ΠΣ.5γ)	•	•	•	•	
14	Συμβολή στην κυκλική οικονομία (ΠΣ.4)	•	•	•	•	•
15	Προστασία εδάφους από διάβρωση – ερημοποίηση, προστασία δασών από πυρκαγιές – εκχερσώσεις που θα μπορούσαν να επιτείνουν τη διάβρωση			•		

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5
16	Υιοθέτηση αρχών ολοκληρωμένου σχεδιασμού διαχείρισης των παράκτιων ζωνών λαμβάνοντας υπόψη καλές πρακτικές					
17	Συμβολή στην αειφόρο οργάνωση των χρήσεων γης	•	•	•		•
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΥΓΕΙΑ						
18	Δημιουργία προϋποθέσεων για τη βελτίωση της υγείας και των συνθηκών διαβίωσης	•		•	•	•
19	Ενίσχυση της απασχόλησης και του τοπικού εισοδήματος	•	•	•	•	•
20	Αναβάθμιση της κινητικότητας, μείωση των μετακινήσεων με ΙΧ, αύξηση της ηλεκτροκίνησης	•	•			•
21	Μείωση του πληθυσμού που εκτίθεται σε περιβαλλοντικό κίνδυνο	•	•	•		
22	Μείωση της έκθεσης του τοπικού πληθυσμού στον θόρυβο	•	•	•		•
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΤΟΠΙΟ						
23	Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη δημιουργία νέων πολιτιστικών υποδομών και την ανάδειξη νέων πολιτιστικών προορισμών και διαδρομών					•
24	Ανάπλαση υποβαθμισμένων τοπίων και εγκαταλειμμένων χώρων	•		•		
25	Ενίσχυση της δημιουργίας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό			•		•

9.2.3. ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ-ΚΡΗΤΗΣ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Διορθώνονται τα σύμβολα απεικόνισης του Πίνακα 57, ως ακολούθως:

Πίνακας 57: Συσχέτιση Περιβαλλοντικών Στόχων με Άξονες Προτεραιότητας ΕΣΔΙΜ Νήσων Αιγαίου και Κρήτης

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ - ΚΛΙΜΑ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ						
1	Πρόληψη και έλεγχος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (ΠΣ.5α)	•	•			•
2	Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής (ΠΣ.1)	•	•		•	•

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5
3	Αύξηση ενεργειακής εξοικονόμησης και ενεργειακής απόδοσης	•	•			
4	Ενίσχυση του ρόλου των ΑΠΕ	•	•		•	
5	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΠΣ.2)	•		•		•
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ – ΧΛΩΡΙΔΑ – ΠΑΝΙΔΑ						
6	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων (ΠΣ.6)	•	•	•		
7	Εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδιασμού για την προστασία και διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών					
8	Ενίσχυση της δημιουργίας χώρων πρασίνου και προστασία του τοπίου	•				
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ						
9	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για την ανθρώπινη χρήση	•	•	•		
10	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων (ΠΣ.3)	•	•	•		•
11	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης των υδάτων (ΠΣ.5β)	•		•		
12	Περιορισμός της επικινδυνότητας σε Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ)	•		•		
ΕΔΑΦΟΣ – ΑΠΟΒΛΗΤΑ						
13	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης των εδαφών (ΠΣ.5γ)	•	•	•		•
14	Συμβολή στην κυκλική οικονομία (ΠΣ.4)	•	•	•		-
15	Προστασία εδάφους από διάβρωση – ερημοποίηση, προστασία δασών από πυρκαγιές – εκχερσώσεις που θα μπορούσαν να επιτείνουν τη διάβρωση					
16	Υιοθέτηση αρχών ολοκληρωμένου σχεδιασμού διαχείρισης των παράκτιων ζωνών λαμβάνοντας υπόψη καλές πρακτικές	•	•			•
17	Συμβολή στην αειφόρο οργάνωση των χρήσεων γης	•	•	•		•
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΥΓΕΙΑ						
18	Δημιουργία προϋποθέσεων για τη βελτίωση της υγείας και των συνθηκών διαβίωσης	•		•		
19	Ενίσχυση της απασχόλησης και του τοπικού εισοδήματος	•	•	•	•	•
20	Αναβάθμιση της κινητικότητας, μείωση των μετακινήσεων με ΙΧ, αύξηση της ηλεκτροκίνησης	•	•			•

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5
21	Μείωση του πληθυσμού που εκτίθεται σε περιβαλλοντικό κίνδυνο	•	•			
22	Μείωση της έκθεσης του τοπικού πληθυσμού στον θόρυβο	•	•			•
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΤΟΠΙΟ						
23	Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη δημιουργία νέων πολιτιστικών υποδομών και την ανάδειξη νέων πολιτιστικών προορισμών και διαδρομών					
24	Ανάπλαση υποβαθμισμένων τοπίων και εγκαταλειμμένων χώρων					
25	Ενίσχυση της δημιουργίας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό					•

9.5. ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Παρατίθεται η απόδοση όλων των προτεινόμενων δεικτών στην ελληνική γλώσσα.

Ενδεικτικοί δείκτες του ΠΔΑΜ που είναι σκόπιμο να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο του Προγράμματος Περιβαλλοντικής παρακολούθησης είναι οι εξής:

Κωδικός	Ονομασία	Μονάδα μέτρησης
RCO18	Κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	Κατοικίες
RCO19	Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	Τετραγωνικά μέτρα
RCO22	Πρόσθετη παραγωγική ικανότητα για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (εκ των οποίων: ηλεκτρική, θερμική)	MW
RCO34	Πρόσθετη ικανότητα ανακύκλωσης αποβλήτων	Τόνοι/έτος
RCO36	Επιφάνεια πράσινων υποδομών που στηρίζονται σε αστικές περιοχές	Εκτάρια
RCO57	Τροχαίο υλικό δημόσιων συγκοινωνιών φιλικό προς το περιβάλλον	Επιβάτες
RCO107	Επενδύσεις σε υποδομές για χωριστή συλλογή αποβλήτων	Ευρώ

Κωδικός	Ονομασία	Μονάδα μέτρησης
PSO741	Επενδύσεις σε νέα ή αναβαθμισμένα δίκτυα και συστήματα χαμηλής, μέσης, υψηλής και υπερυψηλής τάσης	Ευρώ
PSO750	Υποδομές εναλλακτικών καυσίμων (σημεία ανεφοδιασμού/επαναφόρτισης) (RCO059)	Σημεία Επαναφόρτισης
PSO751	Λύσεις για αποθήκευση ενέργειας (RCO105)	MWh
RCR26	Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, δημόσιων κτιρίων, επιχειρήσεων, άλλα)	MWh/έτος
RCR31	Συνολική παραγόμενη ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (εκ της οποίας: ηλεκτρική, θερμική)	MWh/έτος
RCR47	Ανακυκλωμένα απόβλητα	τόνοι/έτος
RCR52	Αποκαταστημένα εδάφη που χρησιμοποιούνται για χώρους πρασίνου, κοινωνικές κατοικίες, οικονομικές ή άλλες χρήσεις	Εκτάρια
RCR62	Ετήσιος αριθμός επιβατών δημόσιων συγκοινωνιών	Χρήστες/έτος
PSR747	Ωφελούμενος πληθυσμός	Πληθυσμός
PSR749	Συνολική ισχύς εγκατεστημένων ηλεκτρικών φορτιστών	kw
PSR754	Χρήστες συνδεδεμένοι σε έξυπνα ενεργειακά συστήματα (RCR 33)	Τελικοί χρήστες ανά έτος

10. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Παρατίθεται εκ νέου το Κεφάλαιο 10 συμπληρωμένο με τα προτεινόμενα στοιχεία σημειωμένα με **κίτρινο χρώμα**, με παραπομπή κάθε φορά στις ακόλουθες πηγές εγγράφων της διαβούλευσης, κατά περίπτωση:

(4) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, ΓΔ Δασών & Αγροτικών Υποθέσεων, Δ/νση Δασών Χανίων

(6, 7, 10, 11) Γνωμοδοτήσεις Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

(13) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου–Δυτικής Μακεδονίας, ΓΔ Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής

I. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο Πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Στο Πρόγραμμα έχουν υιοθετηθεί συγκεκριμένες δέσμες παρεμβάσεων που συνεισφέρουν άμεσα ή έμμεσα στον περιβαλλοντικό πυλώνα της αειφορίας. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά:

- τον ΑΠ1: Ενίσχυση και προώθηση επιχειρηματικότητας. Ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα των υφιστάμενων επιχειρήσεων για τη μετάβασή τους στην οικονομία μηδενικών ρύπων.
- τον ΑΠ2: Ενεργειακή Μετάβαση - Κλιματική Ουδετερότητα. Περιλαμβάνονται δράσεις υποστήριξης της μετάβασης των ενισχυόμενων περιοχών του Προγράμματος σε μία κλιματικά ουδέτερη οικονομία μέσω βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, συστημάτων και υποδομών οικονομικά προσιτής «καθαρής» ενέργειας, τεχνολογιών αποθήκευσης και επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές.
- τον ΑΠ3 Αναπροσαρμογή Χρήσεων Γης - Κυκλική Οικονομία. Περιλαμβάνονται δράσεις αναπροσαρμογής σε νέες χρήσεις υποβαθμισμένων εκτάσεων και εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων πράσινων υποδομών, αντιπλημμυρικών έργων και δράσεων αποκατάστασης, διαχείρισης και παρακολούθησης της βιοποικιλότητας και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Επίσης περιλαμβάνονται δράσεις που εξυπηρετούν την προώθηση της κυκλικής οικονομίας και μέτρων διαχείρισης απορριμμάτων καθώς και αντικατάσταση δικτύων ύδρευσης για την αντιμετώπιση διαρροών, επαναχρησιμοποίηση νερού από Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων για την άρδευση του αστικού πρασίνου, κατασκευή Μονάδων Αφαλάτωσης στις νησιωτικές περιοχές κ.ά.
- τον ΑΠ4: Δίκαιη εργασιακή μετάβαση και ενδυνάμωση του ανθρωπίνου κεφαλαίου. Περιλαμβάνονται δράσεις για την καλλιέργεια νέων και αναβάθμιση υφιστάμενων δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού σε τομείς ΑΠΕ, «πράσινων» υποδομών, περιβαλλοντικών αποκαταστάσεων, διαχείρισης αποβλήτων, βιώσιμου τουρισμού και νέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων. και ανάπτυξη νέων προγραμμάτων σπουδών σε πράσινα επαγγέλματα.

- τον ΑΠ5: Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Μικρής Κλίμακας – Ευφυείς Κοινότητες. Περιλαμβάνονται δράσεις που θα αναδείξουν τις θετικές συνέπειες της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης στην οικονομία μηδενικών ρύπων σε μία κλίμακα άμεσα αντιληπτή από τον πολίτη.

Ως εκ τούτου, η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στο Πρόγραμμα είναι επαρκής και δεν απαιτούνται διαφοροποιήσεις του Προγράμματος για το σκοπό αυτό.

II. Προτεινόμενοι όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του Προγράμματος

Η μέριμνα για το περιβάλλον θα πρέπει να αποτελεί βασική συνιστώσα στην εξειδίκευση και εφαρμογή του Προγράμματος ισόρροπα με τις αναπτυξιακές, οικονομικές και κοινωνικές επιδιώξεις για το σκοπό αυτό. Στο πλαίσιο του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του Προγράμματος, θα πρέπει να ενσωματωθούν:

- Κριτήρια επιλογής πράξεων/δράσεων, οι οποίες κατά το δυνατό προωθούν την βελτίωση του περιβάλλοντος ή/και διασφαλίζουν την προστασία του.
- Διαδικασίες που θα διασφαλίζουν την ισόρροπη κατανομή των πόρων σε όλες τις μείζονες προτεραιότητες περιβάλλοντος.
- Κριτήρια για την αποφυγή συσσωρευτικών αρνητικών επιπτώσεων σε περιοχές αυξημένης πυκνότητας παρεμβάσεων.
- Κατάλληλη ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων του Προγράμματος στο επίπεδο των προσκλήσεων καθώς και στο μετά την ένταξη επίπεδο όπου απαιτείται, ώστε οι συγχρηματοδοτούμενες δράσεις να ενσωματώνουν όλα τα χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα για την περιβαλλοντική τους συμβατότητα.

Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία των σημαντικών φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας θα πρέπει, είτε με τη θέσπιση ειδικών κριτηρίων, είτε με βάση τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους των αξιολογούμενων προς ένταξη πράξεων να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής προτάσεων για ένταξη στο Πρόγραμμα, που αφορούν σε έργα εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000 θα πρέπει να ενσωματώσει στα κριτήρια την ύπαρξη των προβλεπόμενων στη σχετική περιβαλλοντική νομοθεσία για την προστασία της βιοποικιλότητας και την ανταπόκριση στους στόχους διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, καθώς και τον έλεγχο της συμβατότητας με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων σχεδίων διαχείρισης, όπου υφίστανται.
- Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία των σημαντικών φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι υπό εκπόνηση Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, ως προς τη θέσπιση ειδικών κριτηρίων και κανονιστικών διατάξεων, για τις δράσεις του προγράμματος (4, 13).
- Οι επεμβάσεις στα δασικά οικοσυστήματα θα πρέπει να περιοριστούν στο ελάχιστο δυνατό και να συνδυάζονται με παρεμβάσεις αποκατάστασης, τόνωσης της ευρωστίας των δασών ή επαύξησης των υπηρεσιών οικοσυστήματος που αυτά προσφέρουν.

- Οι δασικές εκτάσεις θα πρέπει να διατίθενται για έργα ΑΠΕ, μόνο εφόσον δεν είναι εφικτό να διατεθούν άλλες εκτάσεις, προκειμένου να μην πλήττεται η ακεραιότητα και η βιοποικιλότητα των περιοχών αυτών. Επίσης, να αποφεύγονται έργα για τα οποία απαιτείται διάνοιξη νέων δρόμων μέσω δασικών εκτάσεων, προκειμένου να μην αλλοιώνεται περαιτέρω το τοπίο (4).

Για την προστασία των εδαφών και την αποφυγή απώλειας, ρύπανσης ή υποβάθμισής τους, θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Ενθάρρυνση προτάσεων για χωροθέτηση των έργων που ενισχύονται από το Πρόγραμμα, κατά προτεραιότητα σε ειδικά θεσμοθετημένες περιοχές, έναντι εκείνων που περιλαμβάνουν κατάληψη φυσικών εκτάσεων ή παραγωγικών εδαφών.
- Αποφυγή περιστατικών ατυχηματικής ρύπανσης, με ενσωμάτωση σχεδίων περιορισμού και αντιμετώπισης σχετικών περιστατικών, όπου χρειάζεται.

Για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων και την εξοικονόμηση νερού θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Ενθάρρυνση προτάσεων που περιλαμβάνουν πρακτικές μείωσης κατανάλωσης νερού από πρωτογενείς υδατικούς πόρους ή/και μείωσης των υγρών αποβλήτων.
- Αξιολόγηση των προς ένταξη προτάσεων, συμπεριλαμβάνοντας μεταξύ των κριτηρίων τη συμβατότητα των έργων με το Πρόγραμμα Μέτρων του εκάστοτε αναθεωρημένου ΣΔΛΑΠ και την αντίστοιχη με αυτό Σ.Μ.Π.Ε. και του εκάστοτε αναθεωρημένου ΣΔΚΠ και την αντίστοιχη με αυτό Σ.Μ.Π.Ε. (13).

στο εκάστοτε αναθεωρημένο ΣΔΛΑΠ Δυτικής Μακεδονίας σχετικό (6) και την αντίστοιχη με αυτό Σ.Μ.Π.Ε. , στο εκάστοτε αναθεωρημένο ΣΔΚΠ (σχετικό 7) και την αντίστοιχη με αυτό Σ.Μ.Π.Ε. , καθώς και να αναφέρεται η συμβατότητα ιδιαίτερα σε ότι αφορά το Πρόγραμμα Μέτρων αυτών.

Για τη μείωση εκπομπών αερίων ρύπων, εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και ενεργειακής ασφάλειας θα πρέπει να ακολουθούνται τα εξής:

- Σε όσες προτάσεις περιλαμβάνονται κτιριακά έργα θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ενσωμάτωση μεθόδων και επιλογών πράσινης δόμησης.
- Θα πρέπει να ενθαρρύνονται παρεμβάσεις που συνεισφέρουν στον περιορισμό εκπομπών αερίων ρύπων ή/και μείωση αερίων του θερμοκηπίου καθώς και η ενσωμάτωση πρόβλεψης ορθής ενεργειακής διαχείρισης και εξοικονόμησης ενέργειας.

Για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου θα πρέπει να διασφαλίζεται εκ των προτέρων ότι τα έργα του Προγράμματος δεν θα ενέχουν κινδύνους για την υποβάθμιση χώρων και ευρημάτων πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Ειδικότερα:

- Σε περιπτώσεις έργων που υλοποιούνται εντός ή πλησίον του οπτικού πεδίου περιοχών ιδιαίτερου πολιτιστικού, αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, θα λαμβάνονται μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης, μετά από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας του ΥΠΠΟΑ. Σε περίπτωση που κατά την εκτέλεση του έργου εντοπισθούν ευρημάτων πολιτιστικού,

ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, θα πρέπει να ενημερωθεί άμεσα η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΠΟ, προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την διάσωσή τους (6, 7, 10, 11).

- Οι παλιές εγκαταστάσεις που θα απομακρυνθούν στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης και οι οποίες βρίσκονται σε εκτάσεις υπαγόμενες στη Δασική Νομοθεσία θα πρέπει να απομακρυνθούν βάσει όσων ορίζει η κείμενη νομοθεσία, να αποκατασταθεί η βλάστηση και να βελτιωθεί αισθητικά το τοπίο με βάση εγκεκριμένη, από τη Δασική Υπηρεσία ειδική δασοτεχνική μελέτη αποκατάστασης (4)

Ειδικότερα για τις λιγνιτικές περιοχές προτείνονται επιπλέον τα παρακάτω:

- Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις διαδικασίες αποκατάστασης με βιώσιμο τρόπο των λιγνιτικών εκτάσεων, με την αποκατάσταση και επαναχρησιμοποίηση για άλλες χρήσεις των εδαφών που έχουν επηρεαστεί ή/και αλλοιωθεί από τη μακροχρόνια μεταλλευτική δραστηριότητα εξόρυξης του λιγνίτη, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Ν. 4759/2020 (Πυρήνες Ζωνών Απολιγνιτοποίησης) (13).
- Στις περιοχές των λιγνιτικών πεδίων και μονάδων παραγωγής ενέργειας της ΔΕΗ, των Ζωνών Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης, Φλώρινας και Μεγαλόπολης οι άδειες ή εγκρίσεις για την αδειοδότηση έργων ΑΠΕ και Σ.Η.Θ.Υ.Α (έγκριση περιβαλλοντικών όρων και οι άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας) να διεκπεραιώνονται κατά προτεραιότητα από τις αρχές που αδειοδοτούν, καθώς και όλες τις υπηρεσίες και φορείς που γνωμοδοτούν κατά την αδειοδότηση.
- Σε δάση και δασικές εκτάσεις εντός των εξαντλημένων ή υπό εκμετάλλευση ορυχείων λιγνίτη της ΔΕΗ είναι επιτρεπτή η επέμβαση για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών, μετά από έγκριση των αρμόδιων αρχών, εφόσον δεν είναι εφικτή η αναδάσωση των εκτάσεων αυτών.
- Εντός των περιοχών των εξαντλημένων ή υπό εκμετάλλευση ορυχείων να προβλεφθεί η δημιουργία νέων δασών συνολικής έκτασης σε σημαντικό ποσοστό των εκτάσεων αυτών.
- Πριν από την έναρξη οποιασδήποτε παρέμβασης αποκατάστασης των λιγνιτικών πεδίων απαιτείται η εκπόνηση ειδικών μελετών όπου θα αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάσταση της βιοποικιλότητας, των ειδών χλωρίδας και πανίδας, των οικοσυστημάτων και η αξιολόγηση των παραμέτρων αυτών.
- Εντός των Ζωνών Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης, Φλώρινας και Μεγαλόπολης θα καταστρώνονται και εκτελούνται δράσεις και προγράμματα περιβαλλοντικής παρακολούθησης της χλωρίδας και πανίδας των παραπάνω περιοχών κατά τη διάρκεια των έργων αποκατάστασης και υλοποίησης των προτεινόμενων παρεμβάσεων του Προγράμματος.
- Για την παρακολούθηση των παραμέτρων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης απαιτείται, είτε η εγκατάσταση νέων σταθμών μέτρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης, Φλώρινας και Μεγαλόπολης, είτε η συνεργασία της Αρχής Σχεδιασμού με Φορείς, οι οποίοι πραγματοποιούν ήδη μετρήσεις ατμοσφαιρικών ρύπων στις περιοχές αυτές.
- Για τις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης, Φλώρινας και Μεγαλόπολης εκπονούνται Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (Ε.Π.Σ) που διέπονται από τις αρχές της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης. Περιέχουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για τον καθορισμό των χρήσεων γης ενώ μεταξύ άλλων,

προστατεύουν τους διαθέσιμους φυσικούς και πολιτισμικούς πόρους και προωθούν μέτρα πρόληψης της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και την ανθεκτικότητα και ασφάλεια από φυσικούς και ανθρωπογενείς κινδύνους.

- Για την πραγματοποίηση των έργων του Προγράμματος στις περιοχές παρέμβασης των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων των λιγνιτικών περιοχών απαιτείται η έκδοση των ΠΔ για τα ΕΠΣ και των περιβαλλοντικών όρων που προβλέπουν οι αντίστοιχες Σ.Μ.Π.Ε. και ενσωματώνονται σε αυτά.
- Στους τύπους δράσεων του Προγράμματος που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τα ύδατα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικοί όροι που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες ΑΕΠΟ για τις λιγνιτικές Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης (Πυρήνες Ζωνών Απολιγνιτοποίησης) και αφορούν στην προστασία των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, στην αντιπλημμυρική προστασία, στην ομαλή αποστράγγιση της περιοχής (13).
- Η αποκατάσταση του υδρογραφικού δικτύου των λιγνιτικών πεδίων στις περιοχές Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης να λαμβάνει υπόψη τις προσωρινές μελέτες οριοθέτησης ρεμάτων στα πλαίσια εκπόνησης των ΕΠΣ για τις περιοχές αυτές.
- Κατά την αποκατάσταση των εδαφών των λιγνιτικών πεδίων να ελαχιστοποιηθούν οι μετακινήσεις για τη μεταφορά εδαφικών και άλλων υλικών εκτός των περιοχών αυτών για την αποφυγή της όχλησης των περιμετρικών στα λινιτικά πεδία οικισμών. Για το σκοπό αυτό να λαμβάνονται υπόψη και οι κατευθύνσεις των προσωρινών μελετών γεωλογικής καταλληλότητας των ΕΠΣ για τις περιοχές αυτές.

12. ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ

Προτεινόμενη διόρθωση / συμπλήρωση:

Παρατίθεται εκ νέου το Κεφάλαιο 12 συμπληρωμένο με τα προτεινόμενα στοιχεία σημειωμένα με **κίτρινο χρώμα**, με παραπομπή κάθε φορά στις ακόλουθες πηγές εγγράφων της διαβούλευσης, κατά περίπτωση:

(3) Συνδυασμός «Ελπίδα για τη Δυτική Μακεδονία»

(4) Δ/ση Δασών Χανίων

Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Προγράμματος και λόγω της ευρείας έκτασης του αντικειμένου προκύπτουν ανάγκες εκπόνησης ειδικών μελετών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την εκτίμηση και αντιμετώπιση ενδεχόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων των παρεμβάσεων που έχουν προγραμματιστεί και επίσης για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Για τον ακριβή προσδιορισμό των αναμενόμενων δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον και των τρόπων αντιμετώπισής τους από τα έργα προς υλοποίηση, εκπονούνται κατάλληλες Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Οι ΜΠΕ εκπονούνται σε επόμενο στάδιο, αυτό του σχεδιασμού των έργων και λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις των έργων σε όλες τις περιβαλλοντικές παραμέτρους, τόσο στη φάση κατασκευής, όσο και στη φάση λειτουργίας των έργων. Μέσω των ΜΠΕ θα πρέπει να εξετάζεται η επίδραση των έργων στην ατμόσφαιρα, το κλίμα και την ενεργειακή αποδοτικότητα, τη βιοποικιλότητα, το τοπίο, τους υδατικούς και εδαφικούς πόρους, την υγεία του πληθυσμού και τους πολιτιστικούς πόρους των περιοχών παρέμβασης.

Ειδικότερα, κατά τη φάση κατασκευής των έργων, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε οι εργοταξιακές εγκαταστάσεις που εκπέμπουν σκόνη να βρίσκονται σε απόσταση μεγαλύτερη από 500 m από κατοικίες και από υδροτοπικά συστήματα και να διαβρέχονται συχνά για τον περιορισμό της σκόνης, να εφαρμόζεται κατάλληλη μέθοδος για τη συλλογή των απορριμμάτων και αποβλήτων, η μεταφορά χωματισμών και αδρανών υλικών να γίνεται από καλυμμένα φορτηγά, να θεσπιστούν όρια ταχύτητας σε όλες τις μη - ασφαλτοστρωμένες επιφάνειες, να αποφεύγεται η πλύση του μηχανολογικού εξοπλισμού και των οχημάτων σε απόσταση μικρότερη των 100 m από το πλησιέστερο επιφανειακό υδατικό σώμα, να γίνονται έλεγχοι για τυχόν διαρροή ουσιών από τα μηχανήματα ή / και τις εργασίες κατασκευής, να μην επιτρέπεται η απόρριψη στο έδαφος μη-βιοδιασπάσιμων ουσιών, να επιδιώκεται η λελογισμένη χρήση του νερού για τη διαβροχή αδρανών υλικών και αποψιλωμένων επιφανειών, να ληφθούν μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων νερών από κάθε είδους λάδια και καύσιμα, με την απαγόρευση της ανεξέλεγκτης διάθεσης του, να ληφθούν από τον κατασκευαστή όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη σωστή λειτουργία του εργοταξίου ώστε να περιοριστούν κατά το δυνατόν οι πιθανότητες ατυχήματος, να γίνεται η συλλογή των απορριμμάτων σε κάδους και η διάθεσή τους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και να μην επιτρέπονται καύσεις λάστιχων, λαδιών κλπ. στην περιοχή του έργου. Μετά το πέρας των εργασιών κατασκευής θα πρέπει να αποκαθίστανται πλήρως οι εργοταξιακοί χώροι και εργασίες επαναφύτευσης με τοπικά είδη βλάστησης. Για τον μετριασμό των επιπτώσεων του εξεταζόμενου

σχεδίου στον πληθυσμό και στην ανθρώπινη υγεία θα πρέπει ο χρησιμοποιούμενος εξοπλισμός να πληροί τις προϋποθέσεις της ισχύουσας νομοθεσίας για τον περιορισμό των εκπομπών θορύβου και να μην υλοποιούνται εργασίες κατά τις ώρες κοινής ησυχίας στις άμεσες περιοχές των κατοικιών.

Επιπλέον των ΜΠΕ των έργων, θα απαιτηθούν οι ακόλουθες ενέργειες:

ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- Ολοκλήρωση των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων (ΠΧΠ) για τις Περιφέρειες των ΕΣΔΙΜ του Προγράμματος, για τα οποία δεν έχει ολοκληρωθεί η θεσμοθέτησή τους. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ολοκλήρωση της διαδικασίας του ΠΧΠ για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας που αποτελεί την κύρια περιοχή εφαρμογή του Προγράμματος.
- Εκπόνηση Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων σε εθνικό επίπεδο και αναθεώρηση των παλαιότερων Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) όπου απαιτείται.
- Εκπόνηση Θαλάσσιων Χωροταξικών Πλαισίων σύμφωνα με την εθνική χωρική στρατηγική για τον θαλάσσιο χώρο που αφορά τις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος.
- Τη σύνταξη νέων Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) σε Δήμους – Δημοτικές Ενότητες για τις οποίες δεν έχουν εκπονηθεί και ολοκληρωθεί τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια που βρίσκονται σε εξέλιξη. Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η εκπόνηση αυτών των μελετών για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας στην οποία διαπιστώνεται ο μικρός βαθμός εκπόνησης μελετών σε αυτό το επίπεδο του χωρικού σχεδιασμού.
- Εκπόνηση και θεσμοθέτηση των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) και των συμπληρωματικών τους μελετών (γεωλογική διερεύνηση, Σ.Μ.Π.Ε. , προσωρινή μελέτη οριοθέτησης ρεμάτων) στις περιοχές εφαρμογής του ΠΔΑΜ 2021-2027 για τον καθορισμό των χρήσεων γης που θα εξυπηρετούν τη μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό και παραγωγικό μοντέλο. Ειδικά για τις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης, Φλώρινας και Μεγαλόπολης, για την εκπόνηση των ΕΠΣ θα λαμβάνονται υπόψη οι «Τεχνικές προδιαγραφές μελετών Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) που αφορούν τις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ)» (Απόφαση Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/79418/2098, ΦΕΚ Β' 4044/2.9.2021). Επισημαίνεται στο σημείο αυτό η σημασία του συντονισμού της εκπόνησης της κύριας μελέτης του ΕΠΣ-Ζ.ΑΠ με την Σ.Μ.Π.Ε. και τις άλλες υποστηρικτικές μελέτες και της ενσωμάτωσης στη διαδικασία εκπόνησής της των συμμετοχικών διαδικασιών/διαβουλεύσεων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στα Άρθρα ΙΙΙ1-2 της εν λόγω Απόφασης.
- Ολοκλήρωση του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Ο3)

ΑΛΛΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Ολοκλήρωση των Ειδικών Περιβαλλοντικών και Διαχειριστικών Μελετών και των Προγραμμάτων Δράσης στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 που βρίσκονται στις Εδαφικές Ενότητες του ΠΔΑΜ 2021-2027, καθώς και εφαρμογή της διαδικασίας Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης κατά την απαιτούμενη περιβαλλοντική αδειοδότηση παρεμβάσεων στις περιοχές αυτές.

- Εκπόνηση μελετών που ενδεχομένως απαιτούνται από την εφαρμογή των Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων (εφαρμογή Οδηγίας 2000/60/ΕΚ) που αφορούν τις περιοχές του Προγράμματος.
- Ειδικές μελέτες που απαιτούνται κατά την αποκατάσταση των εδαφών στις περιοχές απολιγνιτοποίησης. Ενδεικτικά αναφέρονται: γεωτεχνικές/εδαφολογικές, γεωλογικής καταλληλότητας, προσωρινής οριοθέτηση υφιστάμενων υδατορεμάτων υδραυλικές, φυτοτεχνικές, μελέτες αποκατάστασης του τοπίου, περιβαλλοντικές.
- Εκπόνηση Master Plan για τα απαιτούμενα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, αποχετευτικών δικτύων και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και υποδομών διαχείρισης στερεών αποβλήτων.
- Εκπόνηση Μελετών Ενεργειακής Απόδοσης που απαιτούνται για τις κτιριακές εγκαταστάσεις και ειδικών μελετών για την εγκατάσταση ενεργειακών συστημάτων με σκοπό την παραγωγή, αποθήκευση και διανομή ενέργειας.
- Σχεδιασμός συστήματος παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών παραμέτρων και των ειδικών μελετών και αναφορών που απαιτούνται για την ορθή και συστηματική εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται από την Κανονιστική Πράξη η οποία συνοδεύει την έγκριση του ΠΔΑΜ 2021-2027.
- Εκπόνηση ειδικών φυτοτεχνικών/ δασοτεχνικών μελετών αποκατάστασης σε εκτάσεις χαρακτηρισμένες εν γένει δασικές στις οποίες λειτουργούν μονάδες που θα κλείσουν (4).
- Εκπόνηση μελετών φέρουσας ενεργειακής ικανότητας χωροθέτησης χερσαίων συστημάτων ΑΠΕ (4).